

Eylem Ata Güleç

Edebiyata dair sezgilerimin yol gösterici olduğunu düşünüyorum.

Toplumsal belleğe işlenebilecek ama kuru bir arşiv çalışması yapmak, edebiyatın dışına düşen metinler ortaya koymak değildi isteğim. Kolektif hafızaya insan hikâyelerini duygularıyla birlikte işaretlemeyi amaçladım.

Uzak Değil ikinci kitabın. İlk kitabın **Boşlukta Büyüyen**'den bugüne öykülerinde sence nasıl bir değişim oldu?

Boşlukta Büyüyen'den sonra öykü kurma biçimimde farklılık oldu. İki kitabımda öyküleştirdiğim meseleler birbirine paralel olsa da *Uzak Değil*'de nasıl anlatacağım, sahneyi nasıl kuracağım, açıklığı nereden yapacağım ve anlatıcının kim olacağı üzerine daha çok kafa yordum. Karakterlerin iç dünyalarını daha güçlü yansıtmaya çalıştım. Öykülerde yan yana dizilmiş kelimelerin anlattığından daha fazlası olsun istedim. Sezgileri harekete geçirsin.

Çağrışım yapsın. *Uzak Değil*'deki öykülerde kendimden beklentim yazılından daha fazlasını okura geçirebilmektir. Bunu yapabilmemin yolunun öykü içinde bir yan damar açmak olduğunu, olay örgüsü yukarıdan aşağıya doğru akarken öyküyü okumaya devam etme isteği uyandıracak olan merak unsurunu taşıyan kimi tortuları da sürüklemesi gerektiğini keşfettim. (Bütün bunları soruya cevap vermek için düşününce fark ediyorum. Yani tam bir bilinçle, hesaplı kitaplı yaptığımı iddia etmiyorum. Yazma sürecinin biraz örtük, karanlık bir yönü var çünkü.)

Öykülere kolay kolay girmeyecek sertlikte hikâyeler anlatıyorsun, sokaklarda ölümler, doğrudan politik hayatlar, göndermeler. Hayatın bu yanı çok güçlü, öykülerin üstüne yıkılabilir. Sen bu seçiminle öykülerin yazınsal niteliği arasında nasıl bir denge kuruyorsun?

Öykülere kolay kolay girmeyecek sertlikte hikâyeleri anlatmak istediğim için dil üzerine yoğunlaşmam zorunlu oldu sanırım. Anlattıklarım ülkede yaşanan acılar ve herkes bunları televizyonda haber olarak görüyor. Dili iyi oturtamaz ve bir anlatı biçimi bulamazsam tam da dediğiniz gibi öykülerin üstü-

ne yıkılabildi. Toplum-
sal belleğe işlenebilecek
ama kuru bir arşiv çalış-
ması yapmak, edebiyatın
dışına düşen metinler or-
taya koymak değildi iste-
ğim. Kolektif hafızaya in-
san hikâyelerini duygula-
rıyla birlikte işaretlemeyi
amaçladım. Bu yüzden

hem öyküleri yazarken hem dosya
haline getirirken hep tedirgindim.
Dengeyi bazı öykülerde yazarken
kontrolü elden bırakmayarak bazı-
larında da omurgayı yazıp bitirdik-
ten sonra ince işçilikle törpüleye
törpüleye sağlamaya çalıştım.

**Bana kalırsa *Uzak Değil*'deki öykü
dilin ilk kitabına göre çok daha yu-
karı çıkmış, yani çok daha olgun-
laşmış, yetkinleşmiş. Nasıl bir dil ve
öykü biçimi kurmak istiyorsun?**

Odaklı ancak *öyle* olup olmadı-
ğı tam belirlenemeyen, sisli yan da-
marlarda imge tortuları içeren bir
üslup oturtmaya gayret ettim. Hep
söylenegeldiği üzere ilk cümleye
değil öykünün adıyla başlayan ve
okurun zihninde kendi yerini çağ-
rışımınla belli etmeye uğraşan bir
biçime yönelmiş durumdayım. Ve
bu kendiliğinden oldu. Edebiya-
ta dair sezgilerimin yol gösterici ol-
duğunu düşünüyorum. Yazma sü-
recime dışarıdan baktığımda böyle
görüyorum şimdi. Sanıyorum ma-
sa başında, yani sadece hayal gü-
cünün desteğiyle değil sosyo-bi-
yografik unsurlar içeren, günlük
pratiklerim içinde zihnimden çe-
nek uzatan, bilgisayar başına otura-
na kadar ilk filizlerini zaten vermiş
olan bir öykü kurma biçimim var.

**Senin için öykünün en önemli öğe-
si nedir?**

Öykünün bütün öğeleri öykünün
en önemli öğesidir bence. İyi çerçe-
velenmiş bir atmosferde zayıf kal-
mış bir karakter, karakter güçlüy-
ken atmosferin ikna edici olma-
ması, bu iki unsur en iyi şekilde
kurulmuşken metin içi zamanın tu-
tarsız olması vb. öyküyü mahveder.

**Yaşadığımız bu felaket yılları içinde
edebiyatın bir işlevi olabilir mi?**

Bu benim epey cebelleş-
tiğim bir mesele. Yazar-
ken, “Bu yaptığım şey
neye yarayacak” diye
kendime sormadan ede-
miyorum. Bu bazen yaz-
ma isteğimi baskılayan
bir duruma neden olu-
yor. Sonra, “Neden ol-
masın” diyorum kendi
kendime. Edebiyat duyurur, göste-
rir. Duyulmak, görülmek varoluşun
kabulüdür. Bu da ülkenin meselele-
rinden biridir. Bir halkın, dilinin ve
kültürünün yok sayılması. Ülkenin
toplumsal travmaları kalıtsal olmuş gi-
bi nesilden nesile aktarılıyor. Tıp-
kı konuşulmayan aile travmalarının
sonraki kuşaklarda tekrar etme-
si gibi. Tarih olan biteni kayıt altına
alır. Ancak duygu aktarımı sağlamaz.
Edebiyat duygu aktarımı da
yaparak kolektif belleğe dahil olur.
Acı dolu insan hikâyeleri ancak ya-
zılarak toplumsal hafızada işaretle-
nebilir, belleğe yerleşmesi sağlanır,
ölümler rakamlardan ibaret olmak-
tan çıkar.

**Bundan sonra neler yazmayı, yap-
mayı planlıyorsun, hem yazdıklarınla
hem kendi hayatınla ilgili?**

Bundan sonra yazmak için elimde
Uzak Değil'den önce başladığım ve
uygun bir form oturtup hale yola
sokamadığım için bıraktığım bir
çalışma var. Onu yeniden ele alabi-
lirim. Ancak yakın zamanda bilgi-
sayar başına geçebileceğimi sanmı-
yorum. Yeniden yazmaya cesaretim
de zamanım da yok açıkçası. Pan-
demiyle beraber ev içi yüküm kat-
lanmış durumda. Son zamanlarda
okuduklarıma şöyle bir bakıyo-
rum ve ne hakkında olduklarını
bile hatırlayamıyorum. Çünkü her
şeyi olduğu gibi okumayı da acele
ve üstten yaptığım bir süreçten ge-
çiyorum. Kendim için biraz geriye
çekilebileceğim, zihnimi boşalta-
bileceğim sessiz bir ortam bekliyo-
rum. Okuma ihtiyacı duyduğum
konular ve tekrar okumak istedi-
ğim kitaplar var. Bu kış hayat biraz
normale dönüp çocuklar okula gi-
derse zamanımın bana ait olduğu-

Tarih olan biteni kayıt
altına alır. Ancak duy-
gu aktarımı sağlamaz.
Edebiyat duygu
aktarımı da yaparak
kolektif belleğe dahil
olur. Acı dolu insan
hikâyeleri ancak yazı-
larak toplumsal ha-
fızada işaretlenebilir,
ölümler rakamlardan
ibaret olmaktan çıkar.

nu hissetmek, uzun uzun boş otu-
rarak ve okuma açlığını yatıştırmak
istiyorum.

**En sevdiğin yazarlardan ve kitap-
lardan söz eder misin?**

Rebecca Solnit, Thomas Bernhard,
Italo Svevo, Alice Munro, Kather-
ine Mansfield, Alejandro Zambra,
Valeria Luiselli, Wolfgang Borchert
ve Flannery O'Connor dünya ede-
biyatından hemen aklıma gelenler.
Saydıklarım arasında Nazi Alman-
ya'sında askere alınan Borchert'in
Ama Fareler Uyurlar Gece adlı ki-
tabı benim temel eserim diyebilirim.
Ölen kardeşini farelerin yeme-
mesi için mezarının başında bek-
leyen bir çocuktan bahsediyor. Bu
öykü bence büyüleyici! Dilin sade-
liği ve gerçeğin sertliğini yumuşata-
rak aktarmadaki başarısı, bunu ka-
ramsar, karanlık bir dünya yarat-
madan anlatabilmesi... Bir öyküden
beklediğim her şeyi bu öyküde bu-
luyorum. Flannery O'Connor'un öy-
küleriniyse tekinsiz atmosferin içi-
ne yerleştirdiği insani ikilemleri an-
latmadaki doğallığından ötürü ayrı
bir yere koyuyorum. Yerli verimle-
ri de yetiştirdiğim kadar çok oku-
maya gayret ettiğim için hepsini
burada sıralamam zor. • S.G.